

»Det nytter» på Kirkeveien videregående

Som en påskjønnelse for tjuer år med brukertilpasset og tversektorelt samarbeid fikk Psykiatrisk ungdomsteam (PUT) ved Ullevål sykehus og Kirkeveien videregående skole den prestisjefylte «Det nytter prisen» for 1998.

Tekst og foto:
SOLVEIG STIBERG PETERSEN

Prisen ble delt ut 10. Februar i år av helseminister Dagfinn Høybråten til rektor ved Kirkeveien videregående skole, Kari Berntzen og psykolog Morten Hammer ved PUT.

– Det kom som en overraskelse på oss. Det var skikkelig morsomt. Mange av elevene våre var også tilstede på prisutdelingen, og de syntes det var like stor stas, sier en glad Kari Berntzen. Prisen på 100.000 kroner deler PUT og Kirkeveien videregående skole med Dagkirurgisk enhet ved Sentralsykehuset i Møre og Romsdal. Juryen legger vekt på hvor viktig utdanning er for mennesker som har fått problemer tidlig i livet, og at PUT og Kirkeveien videregående skole har fått til et godt samarbeid på tvers av ulike sektorer. Tilbudet er tilpasset brukerne, og kan vise til svært gode resultater for en bred og viktig målgruppe, sier juryen i sin vurdering av prisvinneren.

Uformelt samarbeid

PUT og Kirkeveien videregående skole gir behandling og undervisning for unge voksne i alderen 15 til 35 år med psykiatriske- og eller rusproble-

mer. Mange av elevene våre hadde vi ikke taklet uten PUT, sier rektor Kari Berntzen ved Kirkeveien videregående skole i Oslo, her sammen med psykolog Morten Hammer fra PUT.

mer. Samarbeidet skjer uten formaliserte arbeidsrutiner. Psykolog ved PUT, Morten Hammer, legger vekt på hvor viktig det er for klientene at beslutninger kan tas raskt.

– I en annen type samarbeid måtte vi kanskje gått gjennom ledelsen til begge etatene når beslutninger skulle tas. Dette ville tatt lang tid. Sånn som vi har det nå, har vi kort vei både geografisk og skattemessig. Vi kan bare ta en telefon eller stikke innom kontoret til hverandre, og det er viktig for klientene våre at avgjørelser blir tatt der og da. Når klientene våre er klare for skolegang, skjer inntaket med en gang uten tunge administrative rutiner uansett tidspunkt på året. Skolen er en viktig del av rehabiliteringen, mens vi fungerer nærmest som en lokal PP-tjeneste for skolen, sier Hammer. Selv om det er et hardkjør for elevene rett før eksamen, kan de få en myk start på skole-

gangen. De kan besøke skolen og være tilstede i timene frem til sommeren, og så begynner de for alvor med skolearbeidet til høsten.

– For oss som jobber på skolen er det fint å kunne bruke PUT som veiledere for elevene våre, selv om ikke alle elevene har vært innom PUT før de kommer til oss. Vi hadde ikke taklet mange av elevene våre uten PUT, og forarbeidet er veldig viktig fordi vi har lite av oppfølgingsmidler siden vi er en liten skole, sier Berntzen.

Både Kari Berntzen og Morten Hammer har jobbet med mennesker med rusproblemer siden 1971. De legger begge mye av æren for det tversektorelle samarbeidet kom i gang, hos tidligere overlege ved PUT, Per Størksen.

Rusfritt miljø

Samarbeidet mellom PUT og skolen gjør at elevene er trygge på at de andre i klassen ikke er rusa. To ganger i uken tar en sykepleier fra PUT urinprøver av elevene med rusproblemer. Elever med positive urinprøver blir utestengt fra undervisningen til prøvene er blitt rene igjen. Hammer forteller at ingen av elevene har klaget på ordningen med urinprøve, tvert imot setter de pris på den fordi den gjør skolen til et trygge sted å være.

– Før var det flere som »sprakk». De av elevene våre som »sprekker» nå, forteller det gjerne til oss før resultatet av prøvene foreligger, sier rektor Kari Berntzen.

Gode eksamensresultater

At skolen og PUT har lyktes med samarbeidet sitt, viser blant annet de gode resultatene elevene oppnår på eksamen. Kari Berntzen forteller at fra skolen startet i 1968, har det skjedd store endringer. I begynnelsen var skolen en del av gamle psykiatrisk avdeling C på Ullevål sykehus. Der ble det tidligere gitt undervisning kun for å motivere klientene, men etterhvert ønsket flere også å ta eksamen.

– Karaktersnittet ligger veldig høyt, til jul var snittet på muntlig eksamen 5,2. Nå til sommeren har 43 elever som er meldt opp til eksamen.

– Eksamen kan jo være en påkjennning for noen og enhver. Hvordan takler elevene eksamenspresset?

– Det er ikke mulig å unngå eksamenspress, og eksamen er bra å se tilbake på når det har kostet litt. Elevene skal slite litt, ikke bare skli igjennom skolen, sier Morten Hammer.

– Eksamen er terapeutisk, og vi har ennå ikke hatt elever som får sammenbrudd rett før eksamen. Noen gråte-tokter blir det jo, og elever som ikke husker noen ting fra pensum rett før de skal ta eksamen. Alt dette er jo helt vanlig ved alle eksamener. Det er viktig å understreke at elevene våre ikke får noen »billig» eksamen. Vi bruker de sammen sensorene som andre privatis-

ter i videregående skole. Det er blitt fokusert mye i media på de gode eksamensresultatene vi har på skolen vår. Det viktigste for oss er likevel ikke eksamensresultatene, men at elevene gjennomfører skolen, sier Kari Berntzen. Morten Hammer legger til at skolen også er en trening i å forholde seg tett til mennesker.

– Mange av våre klienter er redd for nærhet, og et tegn på at de blir bedre, er at de takler å delta i stadig større grupper. For eksempel har vi en ung mann hos oss som nesten ikke hadde vært ute av hjemmet sitt på sju år før han kom til oss. Han hadde store problemer med å være i store menneskemengder eller det å delta i sosiale sammenhenger. Men her på Kirkeveien videregående skole har han greid å lese høyt for femten mennesker på engelsk, sier Hammer stolt. Berntzen forteller at de har mye kontakt med gamle elever. Før de problemer i nye studier, tar de ofte kontakt med de gamle lærerne på Kirkeveien videregående skole.

– Vi hadde for eksempel en jente som fikk litt problemer med revisorstudiet hun hadde begynt på, og da ringte hun »alarmtelefon» til matte-læreren vår og fikk hjelp, sier Berntzen. Morten Hammer legger til at jenta som

tok revisorstudiet gjorde det veldig bra, så nå er det flere av elevene som har lyst til å ta dette studiet.

– De trenger jo ikke alle å bli sosionomer, selv om de vil gjøre en kjempebra jobb på det sosialfaglige området også, sier han. Kari Berntzen understreker at de ikke vil ta all ære for at elevene gjør det så bra. Før de kommer til skolen har de gjerne vært igjennom en lang prosess med behandling og institusjonsopphold andre steder.

– Vi setter liksom bare »kronen på verket», sier hun.

Usikker fremtid

– Det foregår nå et utredningsarbeid for omorganisering av voksenopplæringen i Oslo. Hva tror dere kommer til å skje med Kirkeveien videregående skole i fremtiden?

– Skolen vår blir nok ikke lagt ned, men vi blir vel en filial under en felles administrasjon. Dette vil være en dårlig ordning for oss, fordi for oss er det viktig å kunne ta raske avgjørelser. Vi kan ikke bli mer effektive. Vi har for eksempel større belegg enn ressursene tilsier, femti elever på tretti plasser, sier Kari Berntzen. Berntzen er redd for at den byråkratiske tenkemåten skal ødelegge det gode samarbeidet de har klart å skape mellom skole- og helsesektoren.

Verken Kari Berntzen eller Morten Hammer har bestemt seg for hva de vil bruke prisen til, men et ønske er å reise ut og se på hva andre driver med i andre land.

– Kanskje er det noen som driver på samme måte som oss, sier Berntzen. Morten Hammer mener det er viktig å få pengene til å ynkle.

– I dag er vi femten personer som jobber ved PUT og Kirkeveien videregående skole, og femten personer kommer ikke langt med 50.000 kroner. Vi må prøve å bruke pengene til videre inspirasjon og ytterligere kompetanseheving innenfor rusmiddelomsorgen, avslutter han. ☪

SOLVEIG STIBERG PETTERSEN
er freelancejournalist, bosatt i Oslo

